

**III МІЖНАРОДНИЙ НАУКОВО-МЕТОДИЧНИЙ СЕМІНАР
З БОЛГАРСЬКОЇ МОВИ, ЛІТЕРАТУРИ, КУЛЬТУРИ ТА ІСТОРІЇ
(Бердянськ, 15–16 травня 2014 року)**

Північне Приазов'я України з давніх-давен було і залишається краєм, де мирно проживають представники різних національностей: українці, росіяни, болгари, німці, поляки, греки, євреї та багато інших. Історія переселення кожного народу на ці землі є непростю, іноді навіть трагічною. Болгари прибули сюди у XIX ст. з Бессарабії. Їх поселення зосереджені головним чином у Бердянському, Приморському та Приазовському районах Запорізької області.

Близько 30 тис. етнічних болгар у цих трьох компактних зонах зберігають та розвивають свою культуру та традиції. З цієї причини болгарська мова і література входить тут у систему шкільної освіти. Вчителів з цих предметів готує, зокрема, Бердянський державний педагогічний університет на спарених спеціальностях “Мова і література (англійська, болгарська)” та “Мова і література (німецька, болгарська)”.

З метою обміну досвідом науковців різних галузей, методистів, учителів болгарської мови та літератури з 2012 р. кафедра загального мовознавства та слов'янської філології БДПУ проводить міжнародні науково-методичні семінари з болгарської мови, літератури, культури та історії. Семінари відбуваються щороку у травні з нагоди дня слов'янських просвітителів – святих Кирила та Мефодія. Співорганізатором цього науково-методичного заходу є і болгарський вищий навчальний заклад – Шуменський університет імені Єпископа Константина Преславського.

Щороку збільшується кількість і розширюється географія учасників. Серед них – представники провідних навчальних закладів **України**: Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Київський національний лінгвістичний університет, Львівський національний університет імені Івана Франка, Одеський національний університет імені Іллі Мечникова, Чорноморський університет імені Петра Могили, Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя, Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького, Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки, Харківський національний університет імені Василя Каразіна, Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького, Київський славістичний університет, Хмельницький національний університет, **Болгарії** (Софійський університет імені Климента Охридського, Національна Академія театрального та кіномистецтва імені Кристья Сарафова, Шуменський університет імені Єпископа Константина Преславського, Пловдивський університет імені Паїсія Хілендарського, Медичний університет міста Варна), **Білорусі** (Білоруський державний університет), **Словаччини** (Пряшівський університет), **Італії** (університет м. Соренто).

У роботі семінару беруть участь також учені з відомих наукових інститутів та установ: Інституту мистецтвознавства, фольклористики та етнології імені М.Т.Рильського НАН України, Інституту болгарської мови БАН, Інституту космічних досліджень та технологій Болгарської академії наук, Інституту етнології та фольклористики з Етнографічним музеєм Болгарської академії наук.

Не залишаються осторонь цього заходу і громадські організації й установи. Вже багато років Бердянський державний педагогічний університет тісно співпрацює із Бердянським товариством болгарської історії та культури “Родолубие”, Бердянським краєзнавчим музеєм, Приморським районним болгарським культурно-освітнім товариством “Съдружество”, культурно-просвітницьким центром імені Джона Атанасова, Болгарським науковим центром православної культури і мистецтва імені Святого Архангела Михаїла та ін.

Важливий також той факт, що учасниками семінару є вчителі загальноосвітніх закладів як України (Бердянський муніципальний ліцей, Бердянська гімназія № 3 “Сузір'я”, Богданівський навчально-виховний комплекс, Приморський регіональний українсько-болгарський багатопрофільний ліцей II–III ступенів та ін.), так і Болгарії (Американський коледж “Аркус” у місті Велико Тирново, Варненська математична гімназія імені Петара Берона). Тісний зв'язок науковців вищих та середніх навчальних закладів сприяє плідній співпраці, реалізації принципів наступності у навчальному процесі.

Учасники семінару обговорюють широке коло проблем з історії, мовознавства, літератури, методики викладання та інших ділянок знань, пов'язаних із болгаристикою.

15–16 травня 2014 р. у Бердянську відбувся III Міжнародний науково-методичний семінар з болгарської мови, літератури, культури та історії за участю вітчизняних і зарубіжних науковців. Варто відзначити змістовну доповідь професорів **Ігоря Лимана** та **Вікторії Константінової** (Бердянськ, Україна), присвячену болгарським поселенням Бердянського повіту у другій половині XIX ст. Великий інтерес в учасників семінару викликав виступ студентів Бердянського університету **Юрія Білая** “Білогвардійська контррозвідка в еміграції на території Болгарського царства (1920–1941 рр.)” та **Максима Васильєва** “Формування та бойовий шлях Болгарської протитанкової бригади військ СС”. Доповідь **Антоанети Джельової** (Пловдив, Болгарія) містила цікаві відомості, пов'язані з перевиданням “Слов'яно-болгарської історії”. Значною подією семінару стала презентація книги М.Кристева “**Втора Харитонова преправка на “История славянобългарска” (Чирпан, 1831)**” / (научна студія – Първо фототипно издание. – Пловдив: Жанет-45, 2013. – 310 с.) Підготували це видання науковці Пловдивського університету імені Паїсія Хілендарського.

Ряд доповідей на семінарі було присвячено питанням етнографії та фольклору. Так, **Галін Георгієв** (Софія, Болгарія) розповів про храмові свята у болгарських та гагаузьких селах Бессарабії. Видання записів болгарського фольклору 90-х років XX ст. – початку XXI ст. охарактеризувала **Ірина Огієнко** (Київ, Україна). Предметом доповіді **Ірини Горбань** (Львів, Україна) стала фольклорна культура українських болгар у сучасному медіапросторі. Важко уявити собі фольклор без пісень, тому ряд доповідей було присвячено саме цьому виду усної народної творчості. Так, **Дімітар Цанков** (Софія, Болгарія) виступив із доповіддю “Нерівнодольні розміри в болгарській народній музиці”, а **Оксана Червенко** (Бердянськ, Україна) представила порівняльну характеристику весільних пісень Болгарії та болгар Північного Приазов'я.

Надзвичайно цікавою подією стала і презентація збірника **Людмили Ноздріної**, директора Бердянського краєзнавчого музею, голови Бердянського громадського товариства з вивчення національно-культурної спадщини болгар Приазов'я імені Мішо Хаджийського “**Фольклор болгарських сіл Бердянського району Запорізької області (до 150-ліття переселення болгар з Бессарабії в Таврію)**” (Запоріжжя: Дике Поле, 2010. – 88 с.) У доповідях багатьох учасників широко висвітлювались питання зіставного мовознавства та літературознавства, а також перекладу. **Ольга Албул** та

Надія Лобур (Львів, Україна) присвятили свою доповідь невичерпній, а отже, завжди актуальній темі – дискусійним випадкам передачі болгарських онімів українською мовою. Цікавим і корисним був огляд болгаристики на сторінках журналу “Всесвіт” (1980–1990-ті рр.), який зробила **Ольга Харлан** (Бердянськ, Україна). Діяльності українського поета, журналіста та перекладача Василя Моргуна як популяризатора болгарського письменства присвячено виступ **Ольги Новик** (Бердянськ, Україна).

Останнім часом у лінгвістиці почали з'являтися термінологічні одиниці з компонентом *neo-*, які служать для позначення нових мовознавчих тенденцій. У цьому руслі **Ельза Стоянова** (Київ, Україна) презентувала дослідження на матеріалі трьох мов – “Неолексикографія перших десятиліть ХХІ ст. Болгарії, Росії та України”. Про взаємовплив турецької та болгарської мов у засобах масової інформації Болгарії йшлося у доповіді **Момчіла Шопова** (Софія, Болгарія).

Предметом доповідей учасників семінару стали також актуальні питання викладання болгарської мови та літератури. Нікого не залишила байдужим доповідь **Геннадія Маклакова** (Софія, Болгарія). У своїй науковій розвідці вчений розповів про психолого-дидактичні особливості у використанні систем віртуальної реальності у викладанні болгарської мови. Інновативним методам у викладанні болгарської мови та літератури присвячено доповідь **Васілки Кіревої** (Гоце Делчев, Болгарія). **Красіміра Танева** (Пловдив, Болгарія) обрала предметом свого дослідження інтерактивні техніки у навчанні літератури. Проблеми викладання болгарської мови як іноземної висвітлено у виступах **Марії Костової** (Варна, Болгарія) та **Лариси Алексєєвої** (Бердянськ, Україна). Нетрадиційний підхід до вивчення болгарської літератури у гімназії та прогімназії запропонувала застосовувати **Канелія Божинова** (Пловдив, Болгарія).

Ці та інші доповіді завершувались плідними дискусіями, в ході яких відбувався цікавий обмін думками між досвідченими науковцями, а студенти та молоді вчені змогли отримати цікавий досвід для своїх подальших розвідок. Отже, запрошуємо усіх науковців-болгаристів до участі в наступних семінарах та співпраці.

Алла СЕРДЮК